

Betænkning

over forslag til lov om amtscentraler og en landscentral for undervisningsmidler.

(Afgivet af undervisningsudvalget den 11. maj 1973).

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder. Udvalget har herunder haft samråd med undervisningsministeren, der tillige har besvaret skriftligt stillede spørgsmål. Udvalget har endvidere modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Dansk audio-visuelt Selskab,
Dansk Forhandlerforening for Undervisningsmateriel,
Dansk Funktionærforbund, afdeling fotografer,
Danmarks Lærerforening og
Kommunernes Landsforening.

I. *Amtscentralerne.*

Under hensyntagen til sammenhængen mellem lovforslagets kap. 1, folkeskolelovforslagets § 17 og forslag til lov om folkebiblioteker og til, at vedtagelsen af de to sidstnævnte lovforslag er udskudt, er der enighed i udvalget om også at udskyde vedtagelsen af nærværende lovforslags kap. I om amtscentraler, således at alle de nævnte lovbestemmelser vil kunne træde i kraft på samme tidspunkt.

Ministerens har tilsluttet sig udvalgets synspunkter.

II. *Repræsentantskabernes sammensætning og funktionsperiode.*

Udvalget har drøftet sammensætningen af repræsentantskaber for henholdsvis amtscentraler og landscentralen med undervisningsministeren, idet Dansk audio-visuelt Selskab, Dansk Forhandlerforening for Undervisningsmateriel og Dansk Funktionærforbund, afdeling fotografer, over for ud-

valget havde fremført ønske om at få tillagt indstillingsret til disses repræsentantskaber.

Af bemærkningerne til §§ 3 og 9 fremgår, at repræsentantskaberne skal sammensættes af anskaffende myndigheder, formidlende organer, uddannelsesområdernes institutioner og organisationer samt brede samfundsorganisationer, herunder oplysningsforbundene. Bemærkningerne understreger således centralernes karakter af forbrugerorganer.

Ministerens fandt derfor ikke, at det ville være foreneligt med de foreslåede centralers karakter af forbrugerorganer, at producent-sammenslutninger blev tillagt en sådan ret.

Udvalget er enig med ministeren heri.

For at sikre, at sammensætningen af landscentralens repræsentantskab så vidt muligt til enhver tid kan være tilpasset udviklingen inden for de forskellige uddannelsesområder, har undervisningsministeren efter samråd med udvalget stillet nedenstående ændringsforslag nr. 4, hvorefter medlemmerne udpeges for 2 år ad gangen i stedet for 4 år som oprindeligt foreslået.

III. *Landscentralens opgaver og styrelse.*

Udvalget har dernæst haft indgående drøftelser om de opgaver, landscentralen tillægges, herunder især dens oplysningsvirksomhed vedrørende undervisningsmidler, således som det fremgår af § 12, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

Heraf fremgår, at undervisningsministeren agter at nedsætte et analyseudvalg, hvis kommissorium er skitseret i bemærkningerne til lovforslaget, side 13, 1. spalte, og at ministeren agter at lade landscentralen dis-

tribuere de udtalelser, som udvalget måtte fremkomme med i henhold til kommissoriet. Det er præciseret, at udtalelserne står for analyseudvalgets egen regning.

Udvalget ønsker at understrege, at dette analyseudvalg nedsættes på ministerens ansvar.

Ministeren har lovet at orientere undervisningsudvalget om kommissoriet, forinden analyseudvalget nedsættes, idet ministeren forlods har oplyst, at nedenstående sætning fra bemærkningerne til lovforslaget, side 13, 1. spalte, ikke vil være indeholdt i kommissoriet: „Udvalget skal i denne forbindelse særligt hæfte sig ved, om sådanne beskrivelser og vurderinger medvirker til at fastholde traditionelle livsholdninger og adfærdsmønstre i strid med en i øvrigt ønskelig udvikling i samfundet.“

Over for udvalget har ministeren understreget, at analyseudvalgets *formål* er at stimulere skolenævnens interesse for undervisningsmateriale-spørgsmål — at analyseudvalgets *opgave* er at udtale sig om, hvilket bidrag lærebøger og andre undervisningsmaterialer, der anvendes i folkeskolen, kan yde til opfyldelse af folkeskolens formål, jfr. nedenstående bemærkninger til forslag til lov om folkeskolen, side 24, 1. spalte: „Der må således i skolen stedse herske vågen opmærksomhed omkring de problemer, der knytter sig til holdningspåvirkning af eleverne. Enhver lærer må være indstillet på efter bedste evne at gøre sig bevidst, i hvilke undervisningssammenhænge han kan risikere at påvirke elevernes holdning, og han må sætte det som sit mål at opveje eventuelle passager af ensidigt påvirkende karakter med information om eksistens og indhold af alternative holdninger“, og at udvalget skal *sammensættes* alsidigt samt være uafhængigt af landscentralen.

På baggrund af drøftelser i udvalget om sammensætningen af styrelsen for landscentralen har ministeren endvidere stillet ændringsforslag nr. 5, hvorefter 4 medlemmer udpeges af undervisningsministeren og 5 af repræsentantskabet. Denne ændring, hvorefter flertallet af medlemmerne udpeges af repræsentantskabet og ikke som oprindeligt foreslået af undervisningsministeren, indebærer, at der ligeledes er foreslået en ændring til lovforslagets § 12, nr. 4. Om nærmere begrundelse for ændringsfor-

slagene henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af undervisningsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (venstres medlemmer af udvalget) kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse, idet man efter de oplysninger, der er tilgået udvalget, må befrygte, at landscentralens etablering og drift vil medføre en udgift og et personaleforbrug af betydeligt omfang. Mindretallet henviser herved til ministerens besvarelse af udvalgets spørgsmål 17 vedrørende skøn over landscentralens driftsudgifter, når alle områder er inddraget, og hvor det i ministerens svar hedder:

„Sammenfattende må man konstatere, at det næppe er muligt at afgive et holdbart skøn over landscentralens driftsudgifter på længere sigt, idet disse i vidt omfang vil afhænge af, i hvilken takt man ønsker at udbygge landscentralen.“

Ændringsforslag.

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til lovforslagets titel.

1) Titlen ændres til:

„*Forslag til lov om en landscentral for undervisningsmidler.*“

Til kapitel 1.

2) *Kapitel 1* (§§ 1-6) udgår.

Til kapitel 2.

3) Overskriften „Landscentral“ ændres til: „Styrelsesforhold og opgaver“.

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Robert Christensen, Enggaard og Tove Nielsen):

Til § 9.

4) I *stk. 1* ændres ordene „4 år“ til: „2 år“.

Til § 10.

5) *Stk. 1, 2. pkt.*, affattes således: „5 af disse vælges af repræsentantskabet, medens 4, herunder formanden, udpeges af undervisningsministeren“.

Til § 12.

6) *Nr. 4* affattes således:

„4) afgive indstilling til undervisningsministeren om indgåelse af aftaler med Danmarks radio, statens filmcentral eller andre producenter om fremskaffelse af programmateriale til undervisningsformål samt om i særlige tilfælde at forestå eller støtte fremstillingen af andre undervisningsmaterialer,“.

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

7) I *nr. 7* ændres ordet „amtscentralernes“ til: „skolecentralernes“.

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *flertallet* under nr. 4):

Til § 15.

8) Paragraffen affattes således:

„§ 15. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.“

Bemærkninger.

Til nr. 1, 2 og 3.

Ændringsforslagene er en følge af, at lovforslagets kap. 1 om amtscentraler udgår

under hensyn til sammenhængen med folkeskolelovforslagets § 17 og forslag til lov om folkebiblioteker, hvis vedtagelse ligeledes er udskudt.

Til nr. 4.

Ændringsforslaget er begrundet i ønsket om, at repræsentantskabets sammensætning så vidt muligt til enhver tid kan være tilpasset udviklingen inden for de forskellige uddannelsesområder.

Til nr. 5 og 6.

Den i lovforslagets § 10 foreslåede sammensætning af styrelsen er først og fremmest begrundet i hensynet til at sikre, at den produktion af programmateriale til undervisningsformål, som finder sted i Danmarks radio og statens filmcentral, til enhver tid er i overensstemmelse med og led i den uddannelsespolitik, som føres i undervisningsministeriet.

Da landscentralens kompetence på dette område nu foreslås begrænset til en indstillingsret til undervisningsministeren, er ovennævnte hensyn nu ikke længere så afgørende, at det er nødvendigt, at undervisningsministeren udpeger flertallet i styrelsen.

Til nr. 7.

Ændringsforslaget er en følge af, at lovforslagets kap. 1 om amtscentraler udgår. Den omhandlede distribution af materialer må herefter ske til de nuværende skolecentraler.

Til nr. 8.

Den ændrede affattelse af paragraffen er en følge af, at lovforslagets kap. 1 om amtscentraler udgår.

Sogaard,
formand.

Ritt Bjerregaard.

Erenbjerg.

Jørgen Peder Hansen.

Tove Lindbo Larsen.

Knud Nielsen,
næstformand.

Bent Sørensen.

Kristine Helberg.

Maigaard.

Flemming Jensen.

Gerda Møller.

Ellen Strange Petersen.

Robert Christensen.

Enggaard.

Tove Nielsen.

Samuelson.

Ole Vig Jensen.